

VERKLARING

1. Ondergetekende Samuel Marie Eduard MOORMANN, ex-ingezetene van TOEMPANG, thans woonachtig in het Darmokali kamp te Soerabaja, verklaart hierbij aangaande de massa moord aldaar onder aanbod van sede het volgende.

2. Het was in den morgen van den 17en October 1945, dat mijn 2 zoons en ik orders kregen om ons te melden op het kantoor van den Assistent-Wedono van Pontjokesemo. Deze Ass.-Wedono woonde echter in de dessa WONOMOELIO, in welke dessa mijn gezin en ik ook woonde.

Voor ons vertrek naar dit kantoor werd ons uitdrukkelijk door een Indonesischen Politie-beambte medegedeeld, dat wij na melding wederom naar huis mochten gaan.

3. Wie schtste onze schrik, toen wij op het kantoor van dezen Ass.-Wedono het bericht kregen, dat deze melding verband hield met onze a.s. internering te Malang en dat deze internering gold voor alle mannelijke Europese ingezetenen van boven den 14-jarigen leeftijd

4. Het was intussen 3 uur n/m geworden, toen wij orders kregen, dat wij onder geleide van een troep gewapende Indonesiërs naar het Kantoor van de Veldpolitie te Toempang moesten lopen, een afstand van $\frac{1}{4}$ KM.

Op het Kantoor van de Veldpolitie te Toempang aangekomen, zag ik er vele mannelijke Europese ingezetenen verzameld. Kort na aankomst werden wij allen in vrachtauto's getransporteerd naar Malang en aldaar opgesloten in de Kleine Gevangenis aan het Plein.

5. Na een week opgesloten te zijn geweest, hoorden wij, dat de oude mannen wederom in vrijheid zouden worden gesteld. Dit bericht bleek naderhand echter onjuist te zijn. Wel hadden zij den ouden heer HUGHAN in vrijheid gesteld (deze was ook direct na zijn invrijheidstelling naar TOEMPANG teruggekeerd), doch de andere oude mannen, waaronder ik ook behoorde, werden in het Marine Kamp geïnterneerd, de achtergeblevenen in de Gevangenis in den waan latend, dat wij in vrijheid waren gesteld. Welke bedoeling er hier bij hen voorzat, is me tot nu toe/niet duidelijk.

/ nog

6. Het was enkele dagen na het gebeuren te Toempang, dat ik in het Marine kamp te Malang contact kreeg met een paar geredde jongens uit die plaats. Het waren de zoontjes van Mevr. de JONG-BROUWER, die mij het heele geval vertelden. Naderhand kreeg ik meerdere betrouwbare gegevens. Uit deze bronnen vernam ik, dat alle Europese gezinnen van TOEMPANG, WONOMOELIO, PONTJOKESOEMO, PANDANSARIE en NGA-DIREDO zijn afgeslacht en dat deze slachting bedreven waren door 6 Indonesiërs.

7. Aan deze verklaring wens ik toe te voegen, dat de moordenaars handelden op instructies van hooge Indonesische Ambtenaren te Malang en dat zo'dienden als waarschuwing aan de Engelse militairen Autoriteiten, hun operaties naar deze Gewesten niet verder voort te zetten. Deze Indonesische Autoriteiten hadden ook gedreigd alle Europeanen in en om Malang te zullen vermoorden, indien de Engelsen hun plannen, om verder op te rukken, niet zouden wijzigen.

8. Verder verklaar ik hier, dat na de slachting, deze Indonesische Autoriteiten voor den vorm de 6 beulen lieten opsluiten in de Grootte Gevangenis, doch van een ouden Indonesischen grasboer, genaamd TAMSIR, die vroeger bij mij in dienst was en die ook in deze Gevangenis voor een klein vergrijp was opgesloten, vernam ik naderhand dat deze 6 beulen een prinsenvoeten aldaar genoten.

9. Ook verklaar ik hier verder, dat het volk van TOEMPANG de Europeanen niet kon haten, aangezien door mijn echtgenote en door een paar andere dames, ook daar woonachtig, tijdens de Japanse bezetting veel voor hen werd gedaan op het gebied van medische verzorging. Ook wist dit volk, dat deze medicijnen niet van de Jappen afkomstig waren en dat onze vrouwen voor dit werk ook in het geheel niet betaald werden. Nimmer werd er vergeefs bij ons aangeklopt en hielpen wij, waar hulp geboden is, zowel bij dag als bij nacht.

Wij hadden

Wij hadden in de achter ons liggende bezettingsjaren dan ook niets dan goeds van dit volk ondervonden.

10. Deze 6 beulen zijn lieden, die niet te TEMPLANG thuis behoren.

11. Tot de vermoorden noem ik U.

Mevr. SCHERJUS
" WATTENDORF
" WETZEL en een kleine jongen.
" SCHRODER
" HUFFENREUTER
Heer HUGHAN
" SCHIPPERS en echtgenote.
Mevr. MOORMANN en zoontje.
Mej. T. BOOGAARD
Mevr. ENGELBURG en zoontje
" van JAASSEN
" von KRIEGERBERG en 2 dochters
" COENEN en dochter
" ENGELBURG (Lootie) en 5 kinderen
" DEUNING

12. Tot slot wens ik hieraan nog toe te voegen, dat ik in mijn verklaring aangaande de oorzaak van deze moorden niet alleen sta en ik ze geput heb uit zeer betrouwbare Europese en Indonesische bronnen.

Nevenstaande handtekening
in mijn bijzijn gesteld,
NAAM: J.W.F. MEENG.
FUNCTIE: Hoofd O.D.O. SOERABAJA

Soerabaja, 10 Januari 1947.

wg. S.M.E. MOORMANN

Voor eensluidend afschrift,
Ns. Het Hoofd van het Bijkantoor
SOERABAJA, van den O.D.O.

JM/OW

J.W.F. Meeng

De Ambtenaar,

